

Moja DEDINA

ZADARMO

Mníšek nad Hnilcom

VDARENÝ TURISTICKÝ VÝSTUP - KLOPTAŇ 1153 m.n.m

XIII. ročník výstupu na okolité vrchy, organizovaný obecným zastupiteľstvom a po ovničkami združeniami sa opäť vydali. Vrch Klopta bol d a 30. júna 2007 zaľatý slnkom s pekným výhľadom. Z nadmorskej výšky 1153 m sa už združiti výstupu presunuli na chatu Hanacký, kde po ovničke združenie Mníšek II už malo pripravený srn i guláš a obecná reštaurácia ašie ob erstvenie. Po príjemnom posezení každý odchádzal s pocitom, že v tento de urobil nie o pre svoje zdravie a spoznal aišiu as nášho krásneho katastrálneho územia.

HASIČI DO TOHO ...

Obecní hasi sbyr v Mníšku nad Hnilcom v spolupráci s Obecným úradom v Mníšku nad Hnilcom usporiadajú IV. RO NIK POHAROVEJ SU AŽE HASIČSKÝCH DRUŽSTIEV O POHÁR STAROSTU OBCE MNIŠEK NAD HNILCOM. Súťaž sa uskuto ní 8. septembra 2007, v sobotu na meštnom futbalovom ihrisku. Zraz hasi ov je pred Hasčskou zbrojniciou o 11,00 hod. Súťažou sa bude v požíamom útokú z prírodného vodného zdroja 2-krát. Vyberie sa lepší as. Hurá systém alebo ubovo ný systém. Plus as dvoj lennej štafety - dvojmetrová bariéra a kladina 2x50m. Každé družstvo si vyberie dvoch lenov. Cvi i každé družstvo s vlastným náradím v po te 7 lenov. Atraktiou sú aže bude požíamny útok s ru nou 129-ro nou strieka kou na ter z vodnej nádrže (kade) do brú 1. a 2. cenu. Srde ne pozývame všetkých aby prišli podpori naše družstvo.

Ondrej Tóth Ing. udovít Kujniš
velite DHZ Mníšek nad Hnilcom starosta obce

XI. OLYMPIÁDA ŠKOLSKÝCH PRACOVNÍKOV

Ministerstvo školstva SR, Slovenská asociácia športu na školách a Odborový vzťah pracovníkov školstva a vedy SR v spolupráci OZ Kaloagatia Spišská Nová Ves a Košickým samosprávnym krajom usporiadalo XI. Olympiádu školských pracovníkov Slovenska. Na olympiáde postúpili dvaja vi azi krajských kól. Kosický samosprávny kraj reprezentoval u ite ZŠ a MŠ Nálepckovo Mgr. Anton Mitrík, ktorý na olympiáde obsadil 6. miesto. Mgr. A. Mitrík

SENZUS

V NAŠEJ OBCE

D a 21. júla 2007 na podnet kultúrnej komisie obecného zastupiteľstva vystúpila na miestnom ihrisku skupina Senzus. Aj napriek nie najlepšiemu po asiu skupina dokázala, že vie pobavi .

Moja DEDINA

HISTÓRIA OBCE

V knihe Mníšek nad Hnilcom od pána G. Zavadzkeho je na strane 49 uvedené, že v mezivojnovom období boli populárne podporné spolky v rámci obcí. V Mníšku bola založená Ro nicka svojpomocná pokladnica - DARLEHENS- KASSE in EINSIEDEL a.d.Göllnitz, spoločnosť s ru ením obmedzeným. Predsedom sa stal Róbert Müller, pokladníkom Ludwig Weág a zapisovateľom Rudolf Göllner. Spoločnosť vklad predstaval 670.000,- korún. Na doplnenie treba uviesť, že na podnet Dip.Ing. Franz Künzela z Brna, umelecký stolár Rodolf Göllner z Mníška v roku 1930 inicioval založenie finan ného podporného spolku RAIFFEISEN KASSE, ktorá si získala ve kú dôveru obyvateľov. Na historickí fotografii z roku 1935 je správna rada pokladnice SPAR u.DARLEHENS KASSE Ensiedel a.d.G..

Stojáci z ava:
Jakob Schneider No 30 Wágner (Bögna)
Mathias Alcnauer No 296 Schloser (Klotza)
Ludwig Jäger No 37 Landwirt (Kruz)
Mathias Tillisch No 144 Landwirt (Kruz)
Rudolf Göllner No 163 Tischler u. Drechsler-Schritfführer
Jakob Schneider No 153 Deutsche schusta (Palke)
Ludwig Czziel No 266 Schneider (Zepsa)

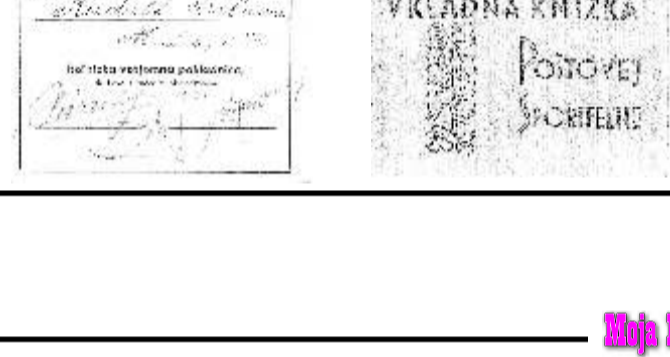

Sediaci z ava:
Johann Kawetschansky No 14 Fleischer - tu bolo sidlo
Ludwig Blaschko No 414 Förster
Johann Tillisch No 293 Landwirt (Kruz)
Róbert Müller No 46 Landwirt - Obmann
Ludwig Weág No 36 Ladwirt (Schmitala)
Johann Theis No 32 Zählmeister (Bankosch) Schmiad

Správa z ro nej uzavierky z 23.júna 1943 ukázala dobre rozvíjajúcej sa malej, ale zdravej pe ažnej inštitúcie. Mohlo sa objednať umelé hnojivo, raž a zemiaky na budúcor nú sadbu. Z tohoto obdobia 1930 do 1943 sú vzory vkladných knižiek. V období Slovenského štátu 1939-1945 pôsobila v Gelnici Ro nicka vzájomná pokladnica, družstvo s ru ením obmedzeným a celoslovenské pôsobenie mala POSTOVA SPORITE v Bratislave s pobo kou na každej pošte.

Zaujímavosťou bolo, že každý vlastník vkladu musel predložiť pod a dekrétu prezidenta republiky .95/1945 Sb.z.a n. svoj vklad a iné pe ažné poh adávky v pe ažných ústavoch, ako aj životné poisťky a cenné papiere. Z našej obce smerovali tieto príhlášky vkladov do Ústrednej pokladnice nemeckých družstiev na Slovensku Záp.Družstvo s.r.o. (ZENTRAL KASSE) do asná správa Bratislava, Stalínovo námestie 13. Ku koncu roka 1945 prebehla výmena pe azi. Na jedného lena domácnosti po 500,-korún.

V roku 1950 už existovala „Obecná sporit a a pokladnica“ v Gelnici do ktorej zrejme prešla aj spomínaná Ro nicka vzájomná pokladnica v Gelnici. Zo zostatkov vkladov na vkladných knižkách sa ich majitelia už nadobro rozlú ili. Žia povojnové udalosti v našej republike zasiahli našich obyvateľov aj v takejto forme.

DRUHÉ STRETNUTIE MANTÁKOV DOLNÉHO SPIŠA

V sobotu 18. augusta 2007 bolo pred Domom stretnutia KNS v Mníšku nad Hnilcom rušno. Schádzali sa hostia zo susedných obcí, ktoré k dolnému Spišu patria a starostovia a všetkých prítomných pozdravila predsední ka KNS pre región dolný Spiš, pani Erika König. K nim sa pridali vzacní hostia - páni poslanci NR SR Mikuláš Dzurinda, Ivan Mikloš, Viliam Novotný a Pavol Frešo.

V sprievode sa išlo do Domu smútku. lenovia Miestnej skupiny Karpatskonemeckého spolku v Mníšku nad Hnilcom položili veniec ku pamätnej tabuli obetiam druhej svetovej vojny. Potom nasledoval vhodný pietny program, ktorý pozostával z veršov, spevial spevokl MS KNS a POSAUNENCHOR. Potom zvolali úctu položením venca i poslanci NR SR. Minutou tichy a kyticou kvetov sa vzdala úcta obetiam vojny i pri kríži na miestnom cintoríne.

Následne bola na Dome stretnutia KNS odhalená pamätná tabu a tým, ktorí v rokoch 1944 - 1947 museli opusti Slovensko, ktoré bolo 800 rokov ich vlas ou. Tu pánov poslancov a všetkých prítomných pozdravila predsední ka KNS pre región dolný Spiš, pani Erika König. Vo svojom príhovore poukázala na to, že odhalenie tejto pamätnej tabule je historická chví a, na ktorú museli aka celých 60 rokov. „Jedine ten, ko ho sa to týka, dokáže pochopi , akú cenu má právo osta ži v krajine svojho detstva, akú cenu má nad hrobom svojich predkov pripomína si osudy svojej rodiny a spolu so svojimi rodákmi prežíva rados a erpa sebadovedie vo svojej rodnej vlasti“. V závere svojho príhovoru poprosila starostu našej obce, aby spolu ne odhalil pamätnú tabu u. K prítomnosti sa starosta Ing. udovít Kujniš prihovoril a okrem iného povedal: „Stojíme na póde obce Mníšek, na ktorej si pred niekoľko kými storo iami našli domov pod a histórie obyvateľov, ktorí si hovoria MANTACI. Boli tu udia, ktorí neprišli so zbra ou v ruke, ale doniesli si svoje vedomosti o dobývání rudy a obhospodarování zeme. Nechceme spomína na povojnové kruté tragédie, lebo mnohé osudy sú dodnes zahalené rúskom tajomstvom. Rodiny boli násilne rozdelené. Vojnová logika nebýva jemnocitná, i dokonca spravodlivá. Tabu a na Dome stretnutia KNS je vidieť ným svedkom a má upozorni budúce generácie na predchádzajú ob anov našej obce“. Zhromaždených pozdravil i poslanec NR SR a predsedu SDKÚ, pán Mikuláš Dzurinda.

Sobot ajšie popoludnie vyvrcholilo kultúrnym programom, do ktorého vystupovali lenovia miestnych skupín KNS z Gelnice, zo Štvrdlára, zo Smolníka, Smolnickej Huty a domáci.

Druhé stretnutie MANTÁKOV dolného Spiša pokra ovalo v nede u 19. augusta výstupom ku križu na Spitzenberg. Tých zdanejších, ktorí krá ali pešo, bol toho roko pekný po et. Ostatných vyzdiešťa Avia ku chate „Heaf“ a odtia pokračovali na vrchol pešo. Odmenu im bol prekrásny výh ad na našu obec. Po krátkom príhovore a oddychu sa zostopili ku chate, kde sa opekala klobáska.

Ilza Stupáková

Nápis na pamätnej tabuli:

„NA PAMIATKU KARPATSKONEMECKÝCH SPOKUOB ANOV, KTORÍ BOLI V ROKOCH 1944 - 1947 PRINUTENÍ OPUSTI SLOVENSKO, SVOJU 800 - RO NÚ VLAS “

PREDNÁŠKA O ŽELEZNEJ CESTE

Gabriel Kunhalmi

D a 15. júna 2007 sa konal v Dome stretávania Karpatsko - nemeckého spolku v Mníšku nad Hnilcom workshop - prednáška o Železnej ceste, ktorú predniesol Doc. Ing. Gabriel Kunhalmi, ČSc.. Zú astníci sa iami lenovia miestneho zastupitei stva, lenovia miestnej organizácie Karpatsko - nemeckého spolku, zástupcovia Miestneho úradu v Gelnici, zástupca Banického múzeja v Gelnici a zástupcovia Smolníka a zástupcovia a riadite a Slovenského technického múzeja v Košiciach.

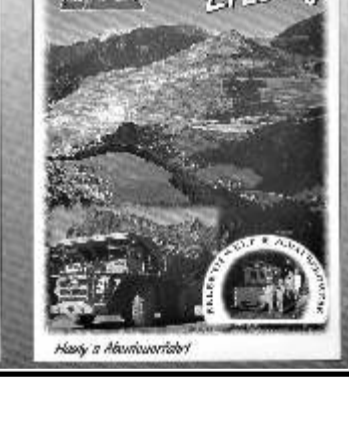
Železná cesta je projekt, ktorý spája miesta bývalej ažby železných rúd, výroby železa a spracovania tejto ocele tvárnením, liatím a inými spôsobmi. V Rakúsku takýto projekt funguje už asi od roku 1990, zah a tri trasy a ako povedal G. Kunhalmi, ktorý sa v roku 1998 zú astnil v rakúskom Sonntagbergu na konferencii o Európskej železnej ceste, bürgermeister obci a miest kadia tieto trasy prechádzajú, nevedia si projekt vynachváli. Turisti - návštevníci, ktorí tam prichádzajú, napomohli svojmu regiónu, službám a príjmy pre miestne správy, podnikate ou sú vysoké. Pre porovnanie vo Francúzsku asi pred desiatimi rokmi, príjmy z turizmu predstavovali 51% hrubého domáceho produktu.

Doc. Kunhalmi oboznámil ú astníkov stretnutia v Mníšku nad Hnilcom, ktorí boli prítomní s tromi trasami, ktoré boli vytvorené v Košickom kraji. Projekt na vydanie sprievodcu, informa ných tabú a smerových tabú , ktorý v roku 1999 vypracovala Hutnícka fakulta TU Košice, Slovenské technické múzeum a Slovenská hutnícka spoločnosť, zia nebol schválený a doteraz nebol realizovaný, ale hlavne po minulom roku sa ukazuje, že svitá na lepšie asy. V septembri 2006 sa konala v Košiciach konferencia o Železnej ceste za ú astí zástupcov takýchto projektov v Rakúsku, Ma arsku, Rumunsku, Po sku a esku a zástupcov Európskeho inštitútu pre kultúrne cesty v Luxemburgu Fanny Egretaud. Táto konferencia znamenala ur itý obrat v úsilí o realizáciu tohto projektu u nás. Konferencia bola hodnotená ú astníkmi po organizácii nej stránke ve mi dobre a objekty našej Železnej cesty hodnotili vysoko a mali z nich ve mi dobrý dojem. Presved ili sa, že železiarstvo u nás bolo na ve mi dobrej úrovni, znamenalo významný ekonomický prínos pre náš región a celé Rakúsko-Uhorsko. Aj po stránke technickej a technologickej predstavovalo to najlepšie o v Európe a na svetbe kólo známe.

aiším dôležitým medzníkom vo vývoji realizácie tohto projektu bola ú as koordinátora pre Slovensko G. Kunhalmiho na Európskom inštitúte predstavitei ov kultúrnych ciest z celej Európy na Európskom stretnutí pre kultúrne cesty v Luxemburgu koncom marca 2007. Okrem toho, že spolu s pánom Sperlom a Laárom sme sa zoznámili s predstaviteľmi kultúrnych ciest z celej Európy, s ich obziahom, miestami kade prechádzajú, organizáciou a jej fungovaním. Získali sme cenné poznatky a informácie o kultúrnych cestách i Európskom inštitúte pre kultúrne cesty.

Inštrukcie, ktoré sme obdržali tak ako ostatní ú astníci workshopu od vedenia inštitútu boli hlavne na vytvorenie Zdrúžení národných ciest, registráciu na Ministerstvá vnútra, vytvorenie národných výborov a finan ných dotáciách od mesta, regiónu, kraja a Ministerstva vnútra, alebo iného príslušného ministerstva, ale aj od cestovných kancelárií.

Po návrate na Slovensko sa za to mali uvedené smerom, VÚC za pl venova zna nú podporu tomu procesu a predstaviteľka VÚC nieko krát deklarovali, že Železná cesta patrí medzi priority VÚC. Aj spomínaná prednáška a následná diskusia, výmena názorov medzi ú astníkmi má prispie k tomu, aby aj v tomto regióne, údolí Hnilca, kde je vysoká nezamestnanosť, málo pracovných príležitostí a ve ké ekonomické ťažkosti, za ala Železná cesta fungova a prispiea k zlepšeniu ekonomickej situácie a aišich nedostatkov, ktoré trápia tento región.

VÝSTAVBA VODOVODU POKRAČUJE

Výstavba vodovodu pokračuje a to stavaním dvoch vodojemov, ktoré realizuje firma Spolstav Eko Rud any. Tohto roku sa v prácach bude pokračova aj v uličkách obce a to od vodární ky ku knižovatke, alej poza Obecný úrad k futbalovému ihrisku.

KULTÚRNE POSEDENIE

Miestna skupina Karpatskonemeckého spolku v Mníšku nad Hnilcom usporiadala v nede u 20. mája 2007 kultúrne posedenie. Mali sme tu es, že sme v Dome stretnutia mohli privíta študentov Filozofickej fakulty UPJŠ v Prešove a ich u ite ov - Mgr. Dirk Steinhoff, PhDr. Marion Buj áková, ČSc., Christian Irsefeld, M.A., aby sme spolu ne zažili príjemný podve er.

V Dome stretnutia hoší privítala Emma Czöderová. Šálka chutnej kávy im dobre padla. Malá výstavka - kniha „Mníšek nad Hnilcom“, pár fotografických záberov z našej obce nám pomohla, aby sme hostí zoznámili s našim domovom.

V úvodnej asti popoludnia zazneli básne a krátky program, ktorým prispeli žiaci našej ZŠ.

Študenti FF UPJŠ z Prešova pod vedením Mgr. Dirka Steinhoffa nám predvedli krátke divadielko „Podobenstvo o bláznovi a mudrovi“, ktoré pod a Lessinga prepacoval študent Vladimír Wittner. Ich vystupenie bolo pre nás obohatením, pretože G. E. Lessingovi sme práve pred niekoľko rokov hovorili na našom ite skom grúze. V závere programu pozmosom prítomných upútali povest z knihy „Mníšek nad Hnilcom“ - Amzreespon -, ktorá hovorí o síle lásky. Prijemnú atmosféru znáobili peknými pies ami lenovia spevokolu pod vedením Jána Königa.

Z vdareného podujatia sa akváli všetci účastníci. Mgr. Dirk Steinhoff sa v mene študentov po teoval za to, že mohli u nás so svojou hrou vystúpi . My sme študentom vyjadri ili v aku za ich námahu srpriemni nám popoludnie. Zaželali sme im úspech pri štúdiu i pri aišich divadelných vystúpeniach.

Úprimné - AKUJEME - patrí i lenom spevokolu za to, že opä raz svoj vo asy na venovali nám a svojim vystúpením prispeli k tomu, aby sme opä na kraja chví u zabudli na každodennú starosť.

Zárove akujeme nášmu starostovi p. Ing. udovítovi Kujnišovi a Kultúrnej komisii pri OcÚ za to, že prispeli k tomu, aby naši hostia z Prešova odchádzali od nás s dobrými dojmami.

Ilza Stupáková

„Daj to sem... Tiež si otvorím kľučku!“

Okamžite si to nasa , fúka od kr my!

Vychodniar v lietadle: Znace o, ja mám také neš esece, dze som, tam še ža čoška sta e... Z reproduktoru še ozve: Lieťadlovárů, ke ze sme nad morom, každý pasažier dostane piš alku na odhá anie žralokov ... Vychodniar sa ne lamentova : Uvidíte, žraloky sa vrátia... s alku bez dŕurky, abo narafim na hluchoho búrka...“

FUTBAL

účastníci I. trieda - dospelí

1. OŠK Banik Gelnica
2. TJ Slovan Olnava
3. TJ JFC Kluknava
4. TJ Sokol Chras n/Horn.
5. TJ Slovan Helcmanovce
6. OŠK Teplá ka
7. OTJ Jamník
8. FK 566 Iliašovce
9. TJ Družstevník Olnava
10. TJ Baník Mníšek nad Hnilcom
11. TJ SŠM Bystrany
12. Slovan FO Markušovce
13. TJ Baník Slovinky
14. OkŠ Sp. Hrušov

TERMÍNOVÝ KALENDÁR NAŠICH - JESEŇNÁ AS

1.kolo-12.8., 16,00 hod.	Letanovce - Mníšek nad Hnilcom
2.kolo-19.8., 16,00 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Teplá ka
3.kolo-26.8., 16,00 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Kluknava
4.kolo-2.9., 15,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Iliašovce, 10,30h.
5.kolo-9.9., 15,30 hod.	Olnava - Mníšek nad Hnilcom
6.kolo-16.9., 15,00 hod.	Sp. Hrušov - Mníšek nad Hnilcom
7.kolo-23.9., 15,00 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Bystrany
8.kolo-30.9., 15,00 hod.	Markušovce - Mníšek nad Hnilcom
9.kolo-7.10., 14,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Slovinky
10.kolo-14.10., 14,30 hod.	Porá - Mníšek nad Hnilcom
11.kolo-21.10., 14,00 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Gelnica, 10,30h.
12.kolo-28.10., 14,00 hod.	Kluknava - Mníšek nad Hnilcom
13.kolo-4.11., 13,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Chras n/Horn.

FUTBAL

účastníci I. trieda - žiaci

1. TJ ŽPSV Olnava	8. FK Prakovce
2. OŠK Ki ov	9. TJ Družstevník Ogorany
3. TJ Štart Hrabušice	10. TJ Lokomotiv Margecany
4. TJ Družstevník Letanovce	11. TJ Baník Mníšek nad Hnilcom
5. OŠK Baník Porá	12. Slovan FO Markušovce
6. Vo ny los	13. TJ Baník Slovinky
7. TJ Slovan Helcmanovce	14. FK Spišská Nová Ves C

TERMÍNOVÝ KALENDÁR NAŠICH Hráci de - sobota - 11,30 hod.

1.kolo-11.8., 11,30 hod.	Letanovce - Mníšek nad Hnilcom
2.kolo-18.8., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Porá
3.kolo-25.8., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - vo ny los
4.kolo-1.9., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Helcmanovce
5.kolo-8.9., 11,30 hod.	Prakovce - Mníšek nad Hnilcom
6.kolo-15.9., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Odorin
7.kolo-22.9., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Ogorany
8.kolo-29.9., 11,30 hod.	Spišská Nová Ves C - Mníšek nad Hnilcom
9.kolo-6.10., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Markušovce
10.kolo-13.10., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Olnava
11.kolo-20.10., 11,30 hod.	Slovinky - Mníšek nad Hnilcom
12.kolo-27.10., 11,30 hod.	Mníšek nad Hnilcom - Olnava
13.kolo-3.11., 11,30 hod.	Ki ov - Mníšek nad Hnilcom
	Mníšek nad Hnilcom - Hrabušice

Vydal: Obecný úrad v Mníšku nad Hnilcom v náklade 300ks Grafická úprava: 3i - reklamná agentúra, Kojnková Heda, 3i@euroweb.sk, 055/643 36 33 Tla : Grafika s.r.o., Košice Do jesenného ísa pošle Ing. Kujniš, R.Trebuna, Mgr.A.Mitrík, I.Stupáková, Doc.Ing.G. Kunhalmi ČSc., H.Kojnková Foto: Archív Obecného úradu, Ing. Kujniš, R.Trebuna ašie islo už v decembri

